Чыла элласе пролетарий-шамыч, ушныза! *Ленин—Сталин паша верч кучедалаш ямде лий!*

Ямде лий

ВЛКСМ МАРОБКОМЫН ОРГАНЖЕ
Адрес: Йошкар-Ола, Совет пӧрт „Ямде лий“ редакций

ВИЯН ЛИЙЖЕ КОМСОМОЛЫН XX ИДАЛЫКШЕ!

Гражданский сарыште кугу заслугым ыштымылан комсомолым 1928 ийыште СССР правительство боевой революционный награде дене—„Красное Знамя“ орден дене наградитлен.

ЧАПЛЕ ЮБИЛЕЙ

1918 ий 29 октябрьыште Москва олаш Российский коммунистический молодежь союзын первой с'ездше погынен. Тиде с'езд пеш кугу значенийан. 1 с'езд шемер молодежын движенийжым политически да организационно оформитлен. Тудо верласе организаций-шамычым единый Российский коммунистический молодежь союзыш ушен. Садлан с'езд почмо кече—1918 ий 29 октябрь—комсомолым организоватлыме кечылан шотлалтеш. Тиде пашаште Владимир Ильич Ленин пеш кугун тыршен.

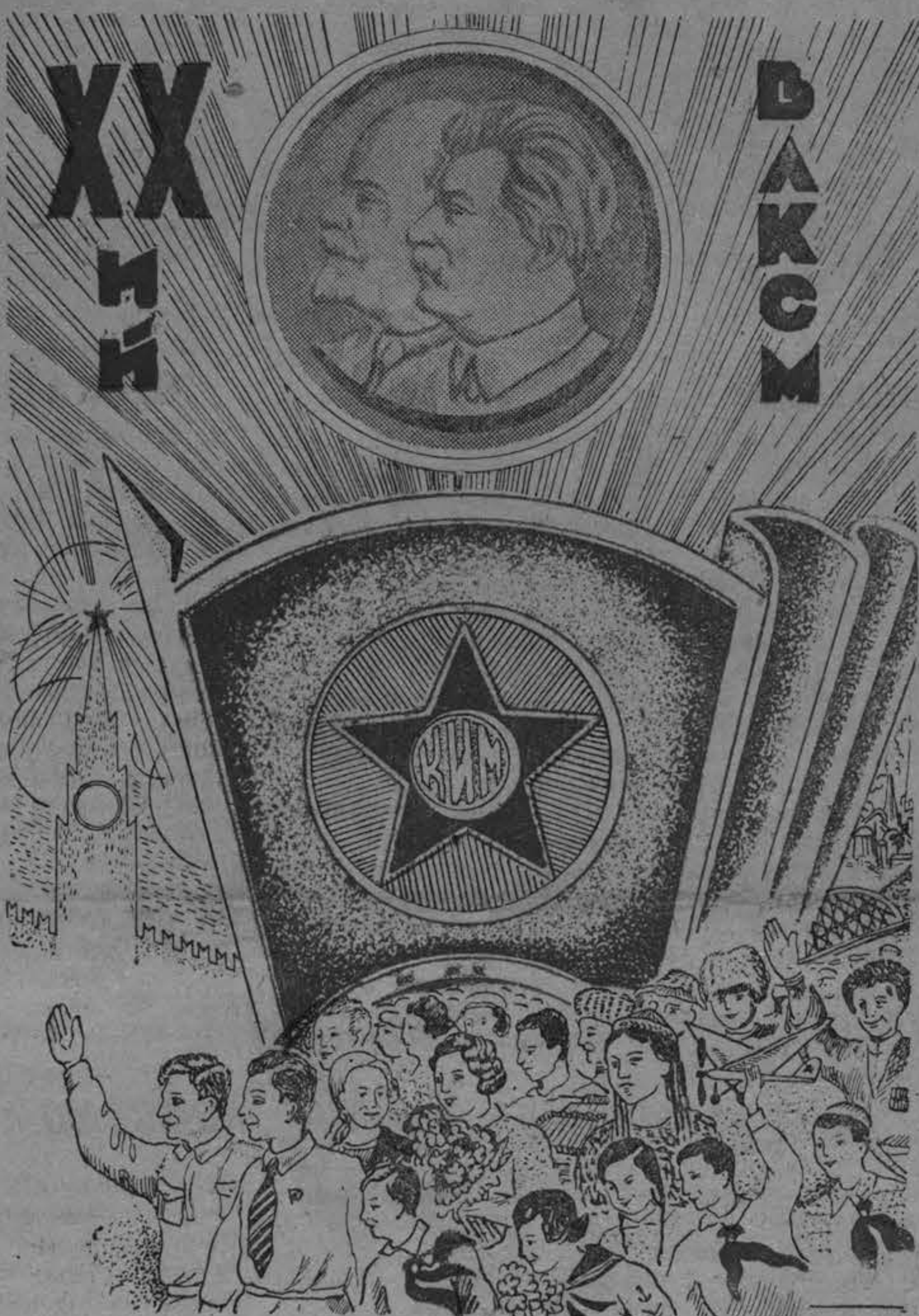
Комсомол Ленин-Сталин партий вуйлатыме почеш гражданский сарын тулешыже шочын, советский республикын тушманже-шамыч ваштареш кредалмаште, социалистический строительствын ударный пашаштыже кушкын да калитлалтын.

Весела да пиалан илышым ыштымаште Ленинский комсомол эреак ончыл радамыште, инициатор лийын шоген. Мемнан элыште молодежь да йоча-шамыч кугу эрык дене пиалан да весела илышыште илат. Тыгай илыш Социализм элыште веле лийын кертеш. Мемнан молодежь ден йоча-шамыч орлыкым, шужен илымашым, кӱчен коштмашым огыт шинче.

Капиталистический эллаште молодежь ден йоча-шамыч шужен, орланен илат. Тушто шемер йоча-шамычым, нунын ачашт ден аваштым, изашт ден акаштым эксплоатироватлат, нимогай эрыкымат огыт пу. Капитализм ден фашизм—тиде орлык, шӱгар. Кызыт фашистский Германийыште 26 процент пашадыме молодежь шотлалтеш. Италийыште 41 процент. Америкыште 28 процент молодежь паша деч посна ила. Японийыште илаш йӧсӧ улмылан кӧра 330 тӱжем ӱдыр-шамыч шке капыштым ужаленыт.

Мемнан Сталинский Конституциян элыште пӱтынь шемер калык, тыгакак чыла молодежь пашам ышташ, канаш, тунемаш праван улыт. Советский молодежь ден йоча-шамычлан шке творчествыштым пеледыкташ чапле корным почмо, кумда йӧным ыштыме.

Тидлан, йоча-шамыч, ме мом ыштышаш улына? Мланна эн ондак сай да отлично тунемашна, бдительный лияшна кӱлеш. Тунеммаште ВЛКСМ-ын чапле юбилейже вашеш ыштыме сеҥымашым умбакыжат пеҥгыдемдыман. Тидлан отлично тунемшаш ден сознательный дисциплине верч тунемше ден тунемше, школ ден школ коклаште соцсоревнованийым эше кумдан шараш кӱлеш. Мланна тыге тунемаш тыршыман: калыкын йӧратыме вождьшо Сталин йолташ—молодец улыда, йоча-шамыч, манын моктыжо.

ПУАЛТЕ ПУЧЕТЫМ, МУРАЛТЕ ТЫЯТ

В. РОЖКИН

Содор, пионерий,
Тыят тӧрланал.
Кечат легылден,
Рӱзалтен ший йолвам.
Колат, самолет влак
Эрталыт мурал,
Шымалгын вӱчкалын
Пелганде кавам.

Чатка чием дене
Уремышке лек,
Пуалте пучетым,
Муралте тыят!
Изат—комсомолий
Куаныже тек,
Тӱшка ик колонныш
Тый ушно, отряд!
Кырен тӱмырдам
Юбилей пайремлан
Театр эртеда раш
Мурен веселан!
Эн ончыл радамыш,
Трибун ончылан
Салютым пуаш
Шогалда те чылан!

Кеч кӧн таче шӱмыштӧ
Пиал ден куан,
Ужат, илышнаже
Йыр ваш сылне май!
Нӧлта музык йӱкшӧ
Мемнан кумылнам,
Мурен да чӱчкен велэ
Стройышто кай!
Тый таче, отряд,
Юбиляр изатлан
Ямдылме пӧлӧкым
Нумалын наҥгай!
Пуалте пучетым,
Муралте виян
Ужар ломберласе
Яндар шӱшпык гай!
Герой лийшашдам
Мый шижам ончыл гоч,
Чылан кушкыда
Алмашташ изадим!
Шӱмемже чӱчка—
Куаналын моткоч,
Садлан тиде стихым
Возем темдалан.
Темдам, шольым-шамыч,
Шӧртньӧ саскам,
Пеш сайын ончалын
Вождь Сталин кушта!
Герой патриот
Кушкыда те чылан,
Садлан изадат вет
Темдан верч тырша!

Октябрь, 1938 ий Йошкар-Ола.

Социалистический строительствыште ударничество ден соцсоревнований шарымаште инициативым лукмылан комсомолым 1931 ийыште СССР правительство **Трудовой Красный Знамени** *орден дене наградитлен.*

ЛЕНИН ДЕН СТАЛИН КОМСОМОЛ НЕРГЕН

„Коммунистический молодежь союз, тудо самырык поколенийын коммунистический союзшо лийын шога, тудо шкенжын тунеммын, воспитанийын, образованийын кажне ошкылжым эксплоататор-шамыч ваштареш пӱтынь шемерын общий кучедалмашыж дене кылдаш тӱҥалеш гын, тунам веле шке лӱмжым оправдатла“.

В. И. ЛЕНИН.

(1920 ий 2 октябрьыште РКСМ-ын III шо Всероссийский с'ездыште „Молодежь союзын задачыже-шамыч“ нерген ойлымыж гыч).

„Коммунистический нравственностьын основыштыжо коммунизмым пеҥгыдемдышаш да ыштен шуктышаш верч кучедалмаш кия. Коммунистический воспитанийын, образованийын да тунеммын основыжо теве кушто лийын шога. Коммунизмылан кузе тунемаш кӱлмӧ йодышлан вашмут теве кушто лийын шога“.

В. И. ЛЕНИН.

РКСМ-ын VI-шо Всероссийский с'ездыште ойлымыж гыч).

„НАУКЫМ ОВЛАДЕТЛАШ ШИНЧЫМАШЫН ЧЫЛА ОТРАСЛЬЫЖЕ ДЕНАТ БОЛЬШЕВИК-СПЕЦИАЛИСТ-У КАДР-ШАМЫЧЫМ КУШТАШ, ТУНЕМАШ, ТУНЕМАШ, ПЕШ ПЕҤГЫДЫН ТУНЕМАШ—тыгае кызыт задаче. РЕВОЛЮЦИОННЫЙ МОЛОДЕЖЬ НАУКЫШ ПОХОДЫМ ЫШТЫЖЕ—теве кызыт мланна мо кӱлеш, йолташ-шамыч“.

И. В. СТАЛИН.

(1928 ий, 16 майыште ВЛКСМ VIII Всесоюзный с'ездыште ойлымыж гыч).

Меманан вожатый-шамычлан пионерский салам!

Пашам сайын ыштыше Йошкар-Оласе вожатый-шамыч. Шола гыч пурлашке: Вера Новикова, Рита Королева (6 №-ан школ), Набатов Петя (8 №-ан школ), Краснова Елена, Май-Борода Галя (4-ше №-ан школ).

ПАШАМ ЧЕСТНЕ ЫШТЕМ

Пионер пашам 1934 ийыште ышташ тӱҥалынам.

Мыйын пашамлан актив эн чот полша. Актив дене пашам сайын ыштем—отряд шамычат пашаштым сайын ыштат. Отряд советлан пашаышташ корным гына ончыктен мошташ кӱлеш. Варажым нуно шкеак кӱлеш пашам организоватлат, вуйлатен гына шогыман.

Адак пионер - шамычын активностьыштымат нӧлталман, нунын тӱҥалме пашаштым шукташак тыршыман. Теве йоча шамыч урок пытымек, але перерыв жапыште мланем тӱрлӧ йодышым пуэдат. Нунын йодмыштлан мый эре вашмутым пуэм, тиде нунын шинчымашыштым нӧлталаш полша.

Ме отрядной сборлан сайын ямдылалтына, садлан сбор пеш веселан да кӱлешын эрта.

Звена сборышто тунеммын качествыжым нӧлталаш пол шышо кутырмашым эртарена. Ончыч мый звеньевой-шамыч дене семинарым ыштем.

Ленинско-Сталинский комсомолын XX-шо идалыкшым меман отрядысе пионер-шамыч чапле подарке дене вашлийыныт. Теве Андреева Александран звенаштыже плохо отметке ик пионерынат уке. Артемьев В., Андреева А., Яковлева С., Андреева М., Семенован дневникыштым отлично да хорошо отметке сбрастарат. Школ дирекций нунылан премийым ямдылен.

Чыла звенаштат комсомолын историйже нерген кутырмашым ыштыме. 29 октябрьын вечерешыже пионер-шамыч шкеныштын ямде подаркыштым комсомоллан торжественно пуат.

Данилова Мария.
Отымбал школысо пионервожатый, Сотнур район.

> 1938 ий 1 октябрьлан меман Марий республикыште чылаже 18.900 ВЛКСМ член шотлалтеш.

Мыйын пашам

Отрядыштем пионер-шамыч пеш активный улыт, садланак паша ышташ каньыле. Кеч кунамат мый нунын активностьыштым нӧлталаш тыршем. Кызыт меман отрядна, моло отряд-шамыч дене таҥастарымаште ончыл радамыште. А отрядыштына звена-шамыч кокла гыч Полысалова Галян звенаже чыла шотыштат ончылно.

Тиде звена комсомолын чапле пайремжылан шуко подарке - шамычым ямдылен. Нунын кокла гыч эн сай подаркылан звенаште хорошо да отлично тунеммаш шотлалтеш.

Новикова Вера.
Йошкар-Ола, 6-шо №-ан школ.

ВОЖАТЫЙЛАН 4 ий ШОГЕМ

Комсомолын йоча-шамычым воспитатлаш ӱшанен пумо пашаже дене моктаненат кертам. Вожатыйлан мый нылымыше ий пашам ыштем. Ныл ий жапыште шуко йоча-шамычлан сай воспитанийым пуэнам, ятыр же нунын кокла гыч кызыт комсомолец улыт.

Ончыч пашаште ӱшанымашем мыйын шагал ыле. Варажым пашашке кӱлын пижымат, чыла саеме. Республикысе „Таир" лагерыштат кок ий вожатыйлан пашам ыштенам. Туштат мый пионер-шамыч дене пеш лишыл улам ыле, нуно эре мый денем пырля лияш тыршат.

Классовод дене кыл кучымаш мыйын пашаштем чот полша. Мый классовод деч йоча-шамыч нерген эреак йодыштам, кузе тунеммыштым пален налам.

Шукыжым отряд дене паша ыштыме деч посна южо пионер-шамычлан поснак жапым ойырымо, нунын дене йолташ семын кутырымо чот полша.

Сборнам сайын эртараш ме отрядышкына комсомолец-стахановец, йошкармеец, гражданский сарыште кредалше партизан-шамычым ӱжына. Нуно пионер-шамычлан тошто йӧсӧ илышым, тале пограничник шамычын совет границым пенгыдын оролымыштым, родинан достойный еҥ-шамычшым каласкалат.

Ме комсомолын юбилейже вашеш налме обязательствынам шуктен улына. Октябрь тылзыште отрядыштына ик пионерынат плохо отметкыже лийын огыл.

Набатов Петя.
Йошкар-Ола, 8-ше №-ан школысо пионервожатый.

> 1938 ий 1 октябрьлан Марий АССР-ыште 1005 пионерский отряд шотлалтеш. Туштo 32.000 пионер-шамыч улыт.

КУЧЕДАЛМАШЕШ КУШШО КОМСОМОЛ

Г. И. Кондратьев
ВЛКСМ Обком секретарь

Ленинско-Сталинский комсомол тушман вашталреш кучедалмашеш, социалистический пашаш кушкын, пенгыдемын да ончыкыжымат виянеш. Кок гана орден дене наградиталтше комсомол шкенжын чапле юбилейышкыже коммунистический партий йыр, пӱтынь калыкын вождьшо да учительже—Сталин йолташ йыр эше виян чумырген толеш.

Пытартыш жапыште комсомол Ленин Сталин партий вуйлатыме почеш троцкистско бухаринский, буржуазно - националистический бандит кашакым вожгычак разоблачитлен пытарымаште кугу пашам ыштен. Калык тушман кашак комсомолын вуйлатымаш пашашкыже шӱшкылтын, молодежым политически да морально шалатен пытараш тыршеныт. Но нуно тидым ыштен кертын огытыл да огытат керт.

Сталинский пятилеткешамычын ийлаштыже меман Марийский комсомол организацият политически да организационно кушкын. Пытартыш вич ий коклаште 10 тӱжем утла чен ешаралтын, шӱдӧ дене ВЛКСМ-ын тыгыде организацийже - шамычым пенгыдемдыме. Молодежь ден йоча-шамыч коклаште воспитательный пашам ятыр саемдыме.

Ленинский комсомол шке радамыштыже Ленин-Сталин партийлан, меман родиналан преданный патриот-шамычым ятыр воспитатлен куштен. Теве РСФСР Верховный Совет депутат, Марийский АССР Верховный Совет Президиум председатель **Кавалеров** йолташым чылават палат. Тудо тошто комсомолец. Комсомолка колхозница М. Сергеева, Марбумкомбинатын пашазыже-комсомолка А. Толстова йолташмыт СССР Верховный Советын депутатше улыт. Комсомолка-шамыч—**Пивоварова** ден **Попова** йолташмыт РСФСР Верховный Советын депутатше улыт. Комсомолец-шамыч кокла гыч Марийский АССР Верховный Совет депутат—**Костин И.** (Марбумкомбинатысе ВЛКСМ комитет секретарь), трактористка Афанасьева, Ларина йолташмытым да моло депутат-шамычымат меман республикысе пӱтынь калык пала.

Ленинско - Сталинский комсомолын XX идалыкшым пӱтынь шемер калык, чыла советский молодежь производствылаште, колхозлаште кугу сеҥымашым ыштен вашлийыт. Юбилей лӱмеш организоватлыме область почет онаш 50 комсомолец-стахановец, пашан чапле организаторжо - шамычым пуртымо.

Школлаште пионер ден тунемше - шамыч юбилей вашеш сай да отлично тунемшаш верч, образцовый дисциплине верч соцсоревнованийым кумдан шареныт. Нуно ВЛКСМ Обкомын учредитлыме йошкар знамяже верч виян соревноватлат. Тыге нуно угларак сайын да отлично тунемаш тӱҥалыныт.

Кызыт комсомол кугу пашам ышта. Шкенжын организацийлаштыже отчет ден выборым эртара.

Пионер ден школьник-шамыч! Те эше сайын тунемшаш улыда, шкендан коклаште соревнованийым эше кумдан шарышаш улыда!

Тудо юбилейым отлично отметке дене вашлийын

Руя-сола пелэ кыдалаш школын 6-шо „Б" классыште отлично тунемше Смирнова Анна. Ронго район.

Тудо юбилейым отлично отметке дене вашлийын

Руя-сола пелэ кыдалаш школын 5-ше „А" классыште отлично тунемше Мусанов Васлий. Ронго район.

ЛЕНИНСКИЙ КОМСОМОЛ СОЦСТРОИТЕЛЬСТВЫШТЕ

Комсомол первой вичияшын ийлаштыже социалистический соревнований нерген ленинский идейым шуктымаште инициатор лийын. Тудо партийын полышкалышыже улмо лӱмжым паша дене сулен.

1926—1927 ийлаште Москва, Ленинград, Урал предприятийлаште комсомолын тӱҥалмыже дене молодежный ударный бригаде лияш тӱҥалын. Нуно шке ончыланышт паша лектышым кугемдаш, паша дисциплиным йӧнталаш, сай качестван продукцийым пуаш задачым шынденыт. Ударный бригаде движений гыч кум да социалистический соревнований шарлен.

Социалистический мландын кажне луклаштыже комсомолец-шамыч шке родинын чапшым чапле пашашт дене нӧлтеныт. 1929 ий гыч 1933 ий марте социалистический строительствын тӱрлӧ участкылаштыже 350 тӱжем комсомолец участвоватлен. Комсомол Донбассысе шӱй шахтым, Сталинградский, Харь-

ковский тракторный заводшамычым, кӱртньӧ корным, Днепростройым, метромМагнитогорскым, Кузнецкым, уралмаш, Сталин лӱмеш Автозавод ден элын моло кугу предприятийже - шамычым ыштымаште активе участвоватлен. Комсомолец-шамычын вийышт дене у ола-шамычым, нунын коклаште суровый тайгаште—Комсомольск-на-Амурье олам ыштыме.

Марийский комсомол организаций гычат Горьковский автозаводым ыштымаште 75 еҥан рота чот полшен. Кечаш паша нормым 400—500 процент темен шогеныт.

Днепрострой комсомол организацийым Днепрогрес строитлымаште пашам геройла ыштымыжлан правительство Ленин орден дене наградитлен, тугак Московский комсомол организацийым метром ыштымаште чот полшымыжлан да Донбассысе комсомолым Донбассым механизироватлыме дене мланде шӱй лукмаште у йӧным мумыжлан правительство Ленин орден дене наградитлен.

Стахановский движенийым шарымаште 11 инициатор комсомолец ден рвезе пашазе-шамыч Ленин орден да 35 еҥ Трудовой Красной Знамени орден дене наградитлалтыныт.

Пеш шуко комсомолецшамыч кулак ваштареш виян кредалын, колхозым организоватленыт. Шемер кресаньык-шамычлан социалистический корныш шогалаш полшеныт. Комсомол класс тушман дене кредалмаште пеҥгыдемын, калитлалтын кушкын.

Комсомол ден несоюзный молодежын эн сай еҥже-шамыч стахановский движенийын инициаторышт лийыныт. Рвезе шахтер Алеша Стаханов шӱйым лукмаште тӱнямбал рекордым ыштен. Комсомолец-шамыч: Кривонос, Дуся ден Маруся Виноградова-шамыч, Блидман, молат стахановский движенийын инициаторжо лийыныт.

Комсомол радамыште тӱжем дене наук ден техник, культур, искусство пашаеҥ-шамыч воспитатлалтыт.

СССР Верховный Советыш 30 ияш марте ийготан 284 еҥым сайлыме. Тидын коклаште 17,9 процентше комсомолец - шамыч улыт. РСФСР Верховный советыште 14,5 процент комсомолец, Автономный республик Верховный Советлаште 13,9 процент комсомолецшамыч улыт.

Фашизмлан тарлалтше троцкистско - бухаринский буржуазно-националистический бандит кашак комсомолым партий ваштареш шогалташ тыршеныт. Уке! Нунылан эрыкым пумо огыл! Большевистский партий вуйлатыме почеш шакше тушман - шамычым разоблачитлен пытарыме да ончыкыжымат пытаралтыт. Комсомол да пӱтынь советский молодежь партийын Центральный Комитетше йыр, великий Сталин йолташ йыр эше чот чумырга.

Мемнан элысе пиалан йоча-шамыч ВЛКСМ-ын юбилейжылан тӱрлӧ подаркым—моделым, служебный пий-шамычым, альбомым, молымат ямдылёныт.

Нуно латиктын лийыныт: лейтенант Махалин, отделенийын командирже Шляхов, йошкарармеец-шамыч—Бигус, Емцев, Кобяков, Кособоков, Кувшинов, Лисняк, Поздеев, Савиных, Шмелев. Нарядыш каймышт деч ончыч нунылан отряд командир шижтарен: вет Заозерный кӱкшака районышко японец-шамыч керылт кертыт.

Латиктын тушманым чытен кертде вученыт. Теве дозорный-шамыч кокла гыч иктыже пелештыш:

— Викак мемнан ӱмбак километр тораште витле еҥан вооруженный отряд толеш.

— Боевой положенийыш шогалаш!—команде лие.

Латик пограничник-шамыч японец-шамычым мушкыш налыт. Японец-шамыч границым вончен, цепь дене шогалыт. Тиде жапыште лӱймаш шергылтеш. Икмыняр японец-шамыч йӧрлыт. Молышт возыч да пычал дене лӱйкалат. Пограничник-шамыч вашмутым огыт пу. Нуно нарушитель-шамычын кынелмыштым вучат: тыгеже нуным кыраш сайрак.

Орышо семын „банзай" манын кычкырыме йӱк дене японский цепь кынелеш. Салтак-шамычым поктен, кормыштымо клинке семын офицер - шамыч куржыт. Тунам пулеметчик кенеташте лӱйкалаш тӱҥалеш. Японский цепь эҥгекыш перныме дене шенгеке чакна.

Бандит кашак адак атакыш тарванат. Лишке шумеке пограничник-шамыч кӱдылнӧ гранат-шамыч пудештылаш тӱҥалыч.

Пурла флангыште 20 японец наре наступатлат. Нунын ваштареш ныл йошкарармеец-шамыч кучедалыт. Лисняк ранитлалтын. Пӱжым пурлын тудо тушман ӱмбаке тура лӱя.

50 японец-шамыч латик пограничник-шамычым сеҥен кертын огытыл. Самурай-шамыч шенгечын полышым йодыныт. Ынде 120 японецшамыч латикте дене кучедалыт. Мемнан заставе гыч телефон дене ойленыт: „Полышым колтымо". Пенгыдын шогаш кӱлеш.

Латиктын тушманым кырат. Снайпер Бигус ранитлалтын. Йошкарармеец Кособоковын вачыже да кидше руалалтын. Пулеметчик Кобяковат ранитлалтын. Но кучедалмаш гыч нигеат ок кай. Лейтенант Махалин боец-шамычым лӱдде тушман ӱмбак наҥгая. Колмешке ранитлалтын, тудо йӧрлеш. Командованийым Шляхов налеш.

Боец-шамыч шагал да шагал лийыт. Илыше кодшо-шамычше лу пачаш шыдылык дене тушман ваштареш кучедалыт. Кособоков кок японец ӱмбак керылте. Тудын тӱсыжӧ шыдын кеш. Гимнастеркыжым самурай-шамыч руэныт да вӱрэн ластык семын кечылтеш. Ик японецыжым Кособоков штык дене шуралтен йӧрыктен. Весыже куржын. Пограничник тудын почешыже куржеш, поктен шуэш, японец камбозеш.

Латикте гыч илыше кудытын гына кодыныт. Вӱрым йоктарен, пограничник-шамыч советский мландым аралат.

Теве кӱкшака шенгелне ятыр жап вучымо полыш койын. Йошкарармеец - шамыч тушманым пӱчкын, штыкым шуен ончыко куржыт. Тушманым кырен шалатыме.

Снимкыште: Хасан ер лишнысе бойышто участвоватлыше-шамыч лейтенант Д. Т. Левченко (шолаште) да младший командир комсомолец А. В. Гальянов.

КУГУ НАГРАДЕ

Хасан ер районым аралыме годым боевой заданийым образцово шуктымылан да геройствым ончыктымылан командир, политрук, йошкарармеец-шамычлан—чылаже 26 еҥлан **Ленин орденым пуэн Советский Союз Герой** лӱмым присвоитлаш СССР Верховный Совет Президиум указым луктын.

Тыгакак **Ленин орден** дене 20 еҥ, **„Красное знамя"** орден дене—120 еҥ, **„Красная звезда"** орден дене 120 еҥ, „За отвагу" медаль дене 120 еҥ, „За боевые заслуги" медаль дене 120 еҥ наградитлалтыныт. Нуно чыланат Хасан районым аралымаште чакныде кучедалше - шамыч улыт.

Марийский комсомолын историйже гыч

1918—1920 ийлаште совет властьын пеш нелэ жап лийын.

Тиде жапыште Краснококшайск (тунам Йошкар-Олам Краснококшайск маныныт) уезд талук наре военный положенийыште лийын. 1919 ий 12 апрельыште Краснококшайске военно - революционный комитетым организоватлыме.

Военно - революционный комитет Юденич да Колчак ваштареш кредалаш ик мыняр отряд-шамычым организоватлен. Отрядыште коммунист ден комсомолец-шамыч лийыныт.

Тыгай нелэ жапыште 1919 ий 15—16 сентябрьыште коммунистический молодежь союзын первой Краснококшайский уездный конференцийже лийын. Конференцийыште верла гыч доклад-шамычым колыштмо. Доклад-шамыч гыч пале: 1919 ийыште II ступень школлаште молодежын коммунистический союз член-шамычым фронтыш мобилизоватлыме. Коммунистический молодежь союзын шуко членже-шамыч армийыш добровольно каеныт.

1920 ий 18—21 мартыште РКСМ-ын кокымшо Краснококшайский уездный с'ездше лийын. Тиде с'езд комсомолын уездный комитетшым сайлен. С'езд деч вара уездкомын чыла составше гаяк фронтыш мобилизоватлалтыныт.

Тиде ийыштак 16 — 18 сентябрьыште РКСМ - ын III Краснококшайский уездный с'ездше лийын. Тиде жаплан комсомол уездкомын 3 членже велэ кодын, а 6 членже Йошкар Армийыш каеныт. Тиде жапыште уездыште РКСМ-ын 35 ячейкыже лийын, чылаже 500 член шотлалтын.

Тиде ийлаште комсомолец-шамыч фронтыш чыла ячейкыге кайме случаяг лиеден.

НУНО ШКЕНЫШТЫН ЭРЫКЫШТ ВЕРЧ КРЕДАЛЫТ

ЮБИЛЕЙЛАН МЕМНАН ПӦЛӦКНА

Мемнан школын 7-ше классыштыже тунемше-шамыч комсомолын юбилейже лӱмеш сылнемутан чапле альбомым луктыч. Альбомышто частушко, стих, ойлымаш, очерк, сӱрет-шамыч улыт.

Камаев Паймет.
Кужмарий пелэ кыдалаш школ, Ронго район.

Комсомолец изаем

Эртыш талук,
Пограничник изаем
Тушман дечын
Родной элнам
орола.
Коклан колтем
Мый вет тудлан
серышем,
А ышкеж деч—
Вот тенгече
налынам.
Сера тудо:
„Шерге шольым
тыланет
Изат дечын
Лийже шокшо,
шӱм салам!
Тольо таче
Тыйын серме
серышет,
Йывырталын
Мые тудым
лудынам.
Возенат тый:
„Мый отличный
тунемам".
Тыланетше
Тыйын гаяк
вашмутем:
Мыят тыште
Боец-отличник
вет улам,
Родиннажым
Куанен пеш
оролем.
Конституцием
Возалтше
почетан
Праванажым
Вет честь дене
мый шуктем.
Ну, чеверын,
Сита ынде
тачылан
Тидын дене
Серышемым
кошартем"

Федотов Иыван.
Йошкар-Ола.

Республиканский Испанийын боецше-шамыч.

Союзфото.

Испанийын Э б р о фронтышто героически кредалмашын эпизодшо-шамыч

Лӱддымӧ связист

Ик республиканский батальон йыр-ваш авырналтын. Чарныде тул шогымо гоч эртен каяш ик корно велэ улмаш.

Батальонын связистше донесенийым кондаш ӱжалтын. Тудо винтовкым ваче гоч сакен, имне ӱмбак тӧрштен шинчын да кудалын. Пел корнышто имньыжым пуштыныт. Варажым связист умбакыже командный пост марте нушкын, южо вере куржын. Донесенийым кӱлеш верыш шке жапыштыже намиен шуктымо.

Гранат дене атака

Хосе Кортес Лопес сал так противникын налме территорийыште корным йомдарен. Тудын оружийже лийын огыл, лачак ик мыняр гранат-шамычше велэ лийын. Мом ышташ? Йырваш фашист-шамыч авыреныт.

Лопес фашистский позицийым атаковатлаш решитлен. Гранатын тура логалмыж дене тудо позиций гыч противникым поктен луктын. Лӱдын куржшо фашист-шамычын кодымо мортирым да оружий-шамычым поген налын.

ПИАЛДЫМЕ ЙОЧА-ШАМЫЧ

Фашистский Германийыште кугу енлан велэ огыл, йоча-шамычланат илашышт пеш йӧсӧ. Йоча-шамычат фашизмын янлыкланымыже ваштареш кучедалмашке ушнен шогат.

Ик Н. оласе ремесленный школышто туныктышо йоча-шамычлан мо тугай цынга нерген умылтарен. Тудо тиде чер деч утаралташ свежий ӱй ден пакча саска велэ полша манын каласен. Йоча-шамыч кокла гыч ик тунемше кынел шогалынат, туныктышо деч уэш тыге йодын:

— Ӱй, а пушко огыл?

Туныктышо йочан мыскылен ойлымыжым палыдымыла койын, а йоча умбакыже тыге ойлен:

— А пушко-шамыч огыт полшо? (Вет фашист-шамыч „Ӱй олмеш пушко" манме лозунгым луктыныт).

Тыге ойлымылан чыла тунемше-шамыч воштыл колтеныт. Туныктышо шыдешкен гынат, нимом пелештен огыл.

Вес факт:

Саксонийыште Ш. ялыште тунемше-шамыч школыш толмеке ваш-ваш чумыртыман мушкындым кӱш нӧлтен рот-фронт салам дене саламлаш тӱналыныт да тыге ойленыт.

— Мемнан вот могай паренге кушкын!

— А мемнан—вот тыгае!

Фашистский туныктышошамыч орымеш шыдешкеныт. Лӱдде выступатлыше ятыр тунемше-шамычлан мут кучаш логалын.

* * *

15 ден 16 августышто Германский вокзал гыч Чехословацкий границе дек границым пенгыдемдыме амал дене мобилизоватлыме пашазе-шамычым да армийыш призыватлыме запасной салтак-шамычым колтымо. Нуно ынешт кай улмаш гынат, виешак колтеныт. Поездым колтымо жаплан мобилизованныйшамычын ватышт ден йочашт-шамыч вокзалыш погыненыт. Гитлеровский мобилизацийлан протест лийже манын йоча-шамыч авашт дене пырля поезд кайшашым кучашлан рельс ӱмбак возыныт. Полицейский ден Гестапон агентышт нуным виеш кӱртньӧ корно гыч шупшын коденыт.

„Родина" самолетын экипажше Москваште

27 октябрьыште „Родина" самолетын героический экипажше—**В. Гризодубова, П. Осипенко, М. Раскова** йолташмыт Москвашке толын шуыныт. Нуным Москва шокшын вашлийын.

Нуно Хабаровск ола гыч 19 сентябрьыште лектыныт. Москваш поезд дене толыныт.

Китайский армийын ӱдрамашбоецше-шамыч военный теорийым тунемме занятийыште.

Китайский молодежын геройствыжо

Тайху ер денысе омыж коклаште

Шанхай деч мӱндырнӧ огыл Тайху лӱман кугу ер уло. Тиде ер серыште, омыж лонгаште, шуко партизанский отряд-шамыч японец-шамыч деч шылын илат. Нуно йӱдым тушеч лектын, посна японский часть-шамыч ӱмбак кержалтыт, японец-шамычын салтак да оружий шупшыктышо кӱртньӧ корнышым шалатат.

Ик гана пеш кугу виян японский отряд партизаншамычым кычалаш каен.

Партизан-шамычын положенийышт нелэ лийын. Ончылно—куп, шенгелне—японец-шамыч. Партизаншамыч пытартыш бойлан ямдылалтыныт, шке илышыштым японец-шамычлан шергын пуаш решитленыт. Кенета омыж кокла гыч тусо колызын ӱдыржӧ лектын.

— Мый тендам куп коч корно дене нангаем. Тудо корным колызо-шамыч гына шинчат,—ойлен тудо.

Японец-шамыч партизан отрядым поктеныт, но корным шинчен огыт ул. Нуным ӱдыр вес корно дене колтен.

Тыге ӱдыр партизан отрядым утарен.

ЮБИЛЕЙЛАН МЕМНАН ПӦЛӦКНА

Мемнан школысо пионер отрядат ВЛКСМ-ын XX-шо идалыкшылан пӧлӧкым ямдылен. Ме кызыт сылнемутан кугу альбомым луктын улына.

Посна тунемше-шамыч: Ефремов Коля, Гусев Коля —самолет модельым, Алпаков Степан—автомобиль модельым, Пекитков Василий—мардеж вакш модельым ыштеныт.

Кубашов В. И.
Кугенер тӱналтыш школысо пионер вожатый. Пектубай район

Куп-Сола тӱналтыш школын III-шо классыштыже 38 тунемше уло. Кызыт нунын кокла гыч 35 тунемше пионерыш пурышт.

Кушаков Зосим.
Арын пелэ кыдалаш школ, Морко район.

Пионерский активын слетшо

24-ше октябрь. Лесоинститутын актовый залже йоча йӱк деве темын. Тачe тыште Йошкар-Оласе пионерский активын слетшо лийшаш. 2 шагат кечывалым слет почылто.

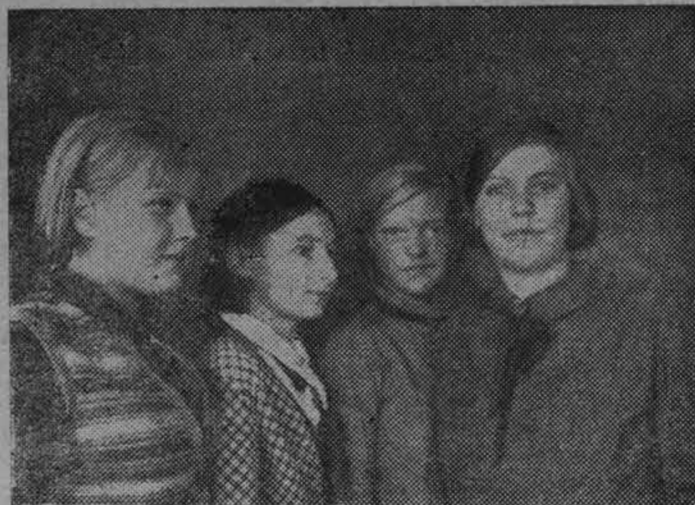
Ончычак кок гана наградитлалтше Ленинско-Сталинский комсомолын 20 ий жапысе чапле сенгымаш корныжо нерген Желонкин йолташ кӱчыкын да раш умылтарыш.

Комсомоллан ямдылыме пӧлӧк-шамычым ончыктылмаш тӱналe. 6-шо, 4 ше, 8 ше № ан Йошкар-Ола школысо пионер-шамычын пӧлӧкыштым ужын, куанен гына шогет. Нуно шкенынтын чыла усталыкыштым луктын пӧлӧкым ямдыленыт.

Пӧлӧк-шамычым ончымо деч вара художественный выступлений-шамыч лийыч.

Слет Йошкар-Оласе чыла пионер ден тунемше-шамычлан ончыкыжымат сайын да отличнo тунемшаш верч, сознательный дисциплиным пенгыдемдышаш верч соревнованийым кумдан шараш, манын ӱжмашым луктын.

А. Речкин.

Снимкыште: „12 лет октября" кермыч заводысо пелэ кыдалаш школысо пионер-шамыч: Гаврилова В., Пермякова З., Грезцова А., Шишкина. ВЛКСМ юбилей вашеш нуно чыланат комсомолыш пуреныт.

Фото М. Чуршуковын.

Йошкар-Оласе 7-ше номыран пелэ кыдалаш школын 5-ше „А" классыште тунемше Умов Юра комсомолын юбилейжылан ямдылыме авиамодельже дене.

Ответственный редактор—И. М. МУЗУРОВ.

Упол. Марлита № А—864. Йошкар-Ола, Маргосиздатын 1-ше типографийже.